

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

4 Quomodo possessor malae fidei restituere debeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

debet emptori restituere. Ex alia parte non est in aliquo factus ditor; quia tantum vendidit, quanti emerat à fure. Nec ratione iniuste acceptiois tenetur, quia bonâ fide emit à fure, bonâ itidem fide vendidit Caio. Respondeo, hoc argumento solum probari Titium venditorem non debere aliquid restituere domino rei; sed non solum docemus cogi secundum conscientiam, Titium ad contractum diti-mendam; quo rem alienam pro sua vendidit, & huiusmodi obligationem ex ipsa venditionis materia existere: quia bona fides contrahentes excusat à culpa, sed non facit contractum ratum; ac proinde dissolui debet, quando venditor novit rem esse alienam.

Quid, si res apud Caium emptorem fuerit bonâ fide cõsumpta, aut casu perierit, & Titius, qui bonâ fide vendidit, restitit postea fuisse furivam; & pretium adhuc apud ipsum Titium existeret? Respondeo, Titium debere verò domino rei; quia res est per se non existeret, existat tamen estimatio, & pretium illius, quod loco rei succedit.

Quid verò dicendum, quando Titius, qui bonâ fide emit rem furivam à fure, postea vendidit Caio, & Caius vendidit Seio, cogetur Titius secundum conscientiam indemnem Seium servare? Respondeo, Titium teneri Caio proximo emptori, & Caium ipsi Seio. Titius itaque debet dissolvere contractum, quo rem Caio vendidit, & Caius debet dissolvere venditionem, qua rem vendidit ipsi Seio: quam si Caius non dirimat, nihil debet Titius Seio, quia nihil cum ipso contraxit. Quod si Seius recuperet pretium redditâ rei, quam emit, tunc Titius debet Caium indemnem servare, quoadcumque existat res apud ipsum.

Quid, si dominus rei rem suam vindicaverit per sententiam Iudicis, ita ut eam recuperet à Seio, an Titius debeat aliquid restituere ipsi Seio, si Caius, à quo Seius emerat, aut nolit, aut non possit Seio pretium restituere? Quid etiam dicendum, cum Seius emerit rem à Caio maiori pretio, quam Caius emerat à Titio, Titius ne debeat aliquid ipsi Seio? Respondeo, nihil: quia Titius Seio rem non vendidit, ac proinde nihil habet ab eo: Caius verò ipsi Seio reatit, cui rem furivam bonâ fide vendidit: & quamvis damnum, quod passus est Seius, natum sit ex re, quam Titius Caio vendidit, Titius tamen non est per se causa illius damni, sed Caius, qui vendidit rem ipsi Seio.

Quartò quaeritur, Quid dicendum, quando Titius rem furivam recepit à fure, & deinde cum alia ista re eiusdem functionis, & generis commiscuit? Verbi gratia, accepit Titius rem furivam in certo numero, pondere, & mensura, puta centum nummos, & permiscuit cum aliis centum nummis suis, vel decem tritici modios, quos coniunxit cum aliis totidem? Queritur, an Titius debeat restituere eam rem verò domino, si fur, aut nolit aut non possit? Medina de Rebus restituend. distinguit in hunc modum: Aut fur potest restituere; quia habet alia bona, aut non potest; quia non habet, unde restituit. Si primum, tunc Titius nihil debet domino; cum res sit ex numero earum, quæ vsu consumuntur, & Titius factus est dominus eius ipso, quod eam rem commiscuit cum sua: ideoque fur obligatus est obligatione personali, quæ ultra personam non transit: & ideo fur cogitur secundum conscientiam, si rem aliam habeat eiusdem functionis, & generis, domino restituere: quod si non habet, tunc restituere non potest. Quare Titius tunc restituere debet, si res adhuc per se apud ipsum existeret, quod si eam consumpserit, id in quo factus est ditor. Si commiscuerit cum sua, non quidem debet rem; quia ipsa commixtionem suam fecit, sed tantum debet eiusdem generis, atque functionis.

Couarruias in Regula Peccatum, part. 2. in principio. sic ait: [Omnis res aliena quamvis vsu consumptibilis, quamdiu existat, debet verò domino restitui; quia eius dominium nondum dominus amisit, si sit furto, vel alio delicto ablata. Quod si consumpsit malâ fide, æti-

matio illius debet restitui: si bonâ fide, restituendum est id, in quo is, qui consumpsit, factus est locupletior.]

Dicendum est, Quando res furto sublata in pondere, numero, vel mensura consistit, si fuerit commissa cum alia re eiusdem generis, quam fur habet ut suam, ita ut separari, aut discerni nequeat, tunc illius rei dominium est penes furem, vel Titium, qui ab eo accepit; quia harum dominium acquiritur ex commixtione cum aliis eiusdem generis rebus. *l. Si alieni domini. ff. de Solutionibus. & l. Idem Pomponius. ff. de Rei vindicat. & Institut. de Vusufructu. §. Constituitur. & de Rerum diuis. §. Quod si frumentum, & ratio naturalis id docet; quia si vinum alienum cum tuo miscuas, adeo ut separari, vel discerni non possit quodnam sit tuum, & quod alienum, totum est tuum, quia non est potior ratio cur hæc pars, & non illa, sit tua. Obligatio verò personali debes tantam partem vini reddere domino, quantum miscuisti eum tuo. Idem Iuris est de nummis, frumento, oleo, & aliis huiusmodi rebus. & tunc vera est in hac parte Medinae sententia: nam aperte loquitur de rebus, quæ vsu consumuntur, quæ cum aliis eiusdem generis permiscuntur. Et est opinio communis. Sic enim sentit Angelus, verbo *Vsura. 2. 2. quæstion. 18. verb. Furum. numer. 25. Silvester verbo Vsura. 6. quæst. 1. Restitutio. 3. quæst. 6. versic. 2. Tabien. eod. verbo. nu. 24. Gabriel in 4. dist. 15. q. 3. ar. 3. dub. 5. proposuit. 3. ad finem.**

Secundò dicendum est, quando res aliena vsu consumptibilis commissa non est apud furem, vel Titium cum aliis rebus eiusdem generis, sed existat per se, vel si est commissa, separari, vel discerni commodè potest; tunc restituenda est verò domino; quoniam eius dominium penes ipsum adhuc permanet, & ille vindicatione rei iure potest eam repetere. Et hoc est, quod dicere voluit Couarruias, nec in hoc ab eo Medina dissentit.

Quo modo possessor malæ fidei restituere debeat.

CAPIT. IV.

DE hac quæstione Angelus in verbo *Restitutio. l. versicul. Possessor malæ fidei, in verbo Fructus. nu. 2. Roiella in verbo Restitutio secundo. numer. 19. & Tabien. eodem verbo. nu. 16. Armilla in verbo Fructus. Couarruias in Regula peccatum. parte secunda. §. 6. numero tertio.*

Communis est sententia, Possessorem malæ fidei esse obligatum ad restituendos omnes fructus perceptos, tum exstantes, tum consumptos. *l. Certum est. C. de Rei vindic. Quod attinet ad consumptos, debet restituere æstimationem, & pretium eorum: Cogitur quoque restituere eos fructus, quos dominus percepisset, vel percipere potuisset; consideratâ eius singulari industria, vel communi hominum curâ, & diligentia. l. Si nauis. ff. de Rei vindic. §. Generaliter. & l. In re furiva. ff. de Condit. Furti. & l. Fructus. i. ff. de Rei vindicat. & cap. Grauis. de Restitut. spoliat.*

Secundò quaeritur, An debeat restituere fructus perceptos, qui apud ipsum casu perierunt, cum reuera periissent quoque apud dominum? Couar. loco cit. insinuat ad id iure non compelli; quia nec ratione rei acceptæ obligatur, cum fructus non habeat, nec ratione acceptiois; quia et si fructus malè percepti, casu tamen perierunt. Idem videtur sentire Silvester, & Angelus locis supra citatis, & Paulus Castren. in *l. Si Urbana. ff. de Condit. indeb. Gloss. in l. Si fundum. C. de Rei vindic.*

Oppositum tamen videtur verius: nam eo ipso, quod fur ex re furiva fructus percepit, fuerunt domino debiti; ita ut statim eorum fuerit ei dominium acquisitum: ergo fur malè eos retinuit, & in mora fuit restituendi: quare et si apud ipsum casu perierint, debet æstima-

tionem eorum restituere. Nec obstat, si perituri quoque forent apud dominum, si fuerit in mora restituendi fuerit.

Tertio queritur, An qui mala fide torquem aureum emit a fure, & sepius locavit, debeat restituere domino pensiones ex locatione perceptas? Nauarrus in Manuali, cap. 17. numer. 25. negat ad id esse obligatum, quia huiusmodi pensiones sunt fructus industriae contrarium est verum, nam Leges, & iura industrialia fructus ex locatione rei perceptos, in fructibus rei numerant: quia in eis plus operatur natura rei, quam industria, & diligentia hominis, cuiusmodi quoque sunt pensiones perceptae ex operis ferorum locatis, ex vectura nauium, vel iumentorum, ex locatione aedium.

Quid, si dominus nunquam esset torquem locaturus, aut nullos vnquam fructus ex re sua percepturus? Respondeo, nihilominus possessorem mala fidei restituere debere pensiones, vel fructus, quos dominus percipere potuisset, habita ratione communis hominum industriae, curae, & diligentiae. Nec impedit, si fingamus dominum non percepturum, quia factus est, si percipere potuisset, habita, vt dixi, ratione communis hominum diligentiae.

Quarto queritur, An possessor mala fidei secundum conscientiam potuisset percipere, sed negligentia sua non percipit? Respondeo, cogi, si eos dominus esset percepturus, vel percipere potuisset communi diligentia adhibita, quia in illis etiam damnum passus est dominus. Quid si dominus quoque, ob negligentiam suam nullos fructus percepturus esset? Contrarius, Siluester, & Angelus dicunt nihil tunc esse domino restituendum, quia nec ratione rei acceptae, cum possessor mala fidei nullos accepit fructus, nec ratione iniusta acceptiois, quia nihil ex re accepit.

Sed nihilominus dicendum est, eum debere restituere aestimationem fructuum, qui communi diligentia hominum percipi potuissent.

Quinto queritur, An a possessore mala fidei sint restituendi fructus, quos dominus ex re sua percipere potuisset quidem, sed inhoneste, hoc est, ex turpi viti re sua? Respondeo, non esse restituendos. *L. Fructus. i. ff. de Rei vindic. & hoc iuri etiam naturali conuenit, quia similes fructus ex culpa, & improbitate hominis proueniunt potius, quam ex re ipsa. Ita Angelus, & Siluester locis supra citatis.*

Sexto queritur, An possessor mala fidei debeat restituere questus inhonestos, quos ex re aliena quaesit? Respondeo, debere. *L. Si possessor. & l. Ancillarum. ff. de Petit. hered. puta si ancillam prostituat, si domum metreticam locauit, vt lucrum, vel pensiones acquireret. Et merito in Legibus ratio huius redditur. Ne possessor, inquit, ex malo suo lucrum faciat.*

Septimo queritur, An etiam sint restituendi fructus, quos possessor mala fidei sua sola industria ex re aliena percipit? Vel i gratia, ex pecunia fortuita negociando lucrum sibi acquisiuit? Respondeo, non esse restituendos, quia non sunt fructus rei, sed solius industriae. *S. Thomas 2.2. questionis. art. 3. Vnde fit, vt si quis ferram, vel dolabram surripuerit, & arcem fecerit, vel aliquod aliud opus, non debeat restituere arcem, vel aestimationem eius, sed tantummodo instrumenta artis, quae surripuit, & lucrum, quod probabiliter dominus instrumenti, sibi acquisiuit, si suo vltimo instrumento fuisse, & damnum, quod passus est dominus. Quod si mala fidei possessor surrepta instrumenta locauit, & ex locatione pensiones percipit, tenetur eas restituere, vt ante iam dixi.*

Octauo queritur, An mala fidei possessor cogatur secundum conscientiam restituere omne lucrum, quod ex re aliena percipit? Respondeo, debere si fuerit fructus rei, immo debet reddere ancillarum partus, fetus animalium, & omnes operas ferri alieni, hoc est, aestimationem operatum. *L. 1. C. de Rei vindic. vbi dicitur: Mancipium autem mala fide possidenti nihil potest acquiri.*

Sed qui tenet, non tantum ipsum, sed etiam operas eius, id est, vt explicat Glossa, aestimationem operatum, nec non ancillarum partus, & animalium fetus restituere cogitur.

Nono queritur, Quid sit dicendum, quando sciens agrum alienum in eo seuerit, vel plantas impulerit, quae radices egerint, vel quippiam edificauerit? Respondeo, segetes agri, plantas, & aedificia ad dominum agri pertinere. *L. Si quis sciens. C. de Rei vindic. & l. Qui seir. ff. eodem titulo.* Nam quod seminatur, plantatur, aut edificatur a possessore mala fidei in solo alieno, fit domini soli, non possessoris, & sibi imparet, qui sciens, in agro alieno seminauit, plantauit, edificauit.

Decimo queritur, An possessor mala fidei rem alienam, quae in possidere, numero, vel mensura consistit, & ita in vltimo ipso consumitur, faciat suam, si cum alia re sua eiusdem generis, & functionis permisceat, ita vt separari, aut discerni nequeat? Respondeo, facere rem quidem suam, vt capite superiori dixi: sed debere tantumdem restituere in re eiusdem generis, vel functionis, quantum fuit id, quod ex aliena re misceuit cum sua.

Vndecimo queritur, Quid dicendum de his statutis, quibus alicubi constitutum est, vt res aliena, quae in publico foro emitur, sit emptoris? Angelus, Siluester, & Gabriel huiusmodi statuta damnant tanquam iniuria, ita vt illis nihil obstantibus, emptor secundum conscientiam cogatur rem domino restituere, quando nouerit esse alienam. Dicendum est, quando emptor bona fide emit, potest sibi retinere, si vti cepit legitimo temporis cursu, quia quamuis ipsa emptio non fecerit statum suam, ius tamen vti cepit acquiri, ita vt potest tempore vti capere. Qui vero mala fidem rem emit, vti capere vltimo tempore non potest. Obstat enim illi mala fides, quae statuta iusta esse non possunt, si decernant, vt qui rem alienam in publico foro emit, eo ipso faciat suam. Nam si statutorum extendatur etiam ad emptorem mala fidei, pugnat cum iure naturali & diuino. Immo si locum etiam habeat in emptore bona fidei, vt statim suam faciat rem emptam, cum iure naturali non congruit: non enim est cur emptor ante legitimum vti cepit tempus rem faciat suam. Iusta tamen sunt statuta, si decernunt, vt res aliena emptae bona fide in publico foro, domino ad certum tempus non comparere, aut non repetere, sicut eorum, qui bona fide emant, quia tunc Respublica, vel Princeps non constituit, vt rem alienam possit vti capere possessor mala fidei, sed tantum certum quoddam vti cepit tempus designat, vt res aliena a possessore bona fidei possit vti capi. Primum quidem ad diuitias dantes, quae solent esse molestiae, & interminabiles. Deinde ad puniendam domini negligentiam. Tertio, quia dominus intra tempus constitutum, vel lege constitutum non comparens, aut non repetens rem suam, tacite videtur pro derelicta habere, & lex ex quadam fictione, & interpretatione iuris habet eam rem pro derelicta. Quemadmodum, teste Gabriele in 4. distribution. 13. question. 3. articulo. sub. 6. propositi. 3. Ligna vi fluminis in fundum alienum deportata, conuere uicine, vel lege possunt fieri occupantium, quia dominus intra certum tempus non comparens, aut non repetens.

Decimosecundo queritur, An Christiani qui emunt spolia, quae Turca, vel Saraceni, Piratae ceperunt in pugna contra Christianos, debeant ea restituere dominis suis, a quibus Piratae abtulerunt? Solet in locis maritimis esse receptum vltimo, vel statuto, vt huiusmodi spolia empti, vel vi, vel armis erepta a Piratis, fiant eorum, qui vel pretio, vel armis receperunt.

Olim apud Romanos lex erat, vt arma, & vestes, quae milites amiserunt in bello iusto contra hostes, recuperata ab aliis, non restituerentur militibus, qui amiserant. *L. 2. ff. de Captiuis.* Et quamuis Angelus in verbo Bellum. numer. 1. dicat, hanc Legem eiusdem in iudicio locum habere, secundum conscientiam tamen esse domi-

Domino restituendam. Rosella tamen eodem verb. *Bellum num. 20.* & Siluester *num. 1.* docent, etiam secundum conscientiam ea fieri recuperantur: & reuera ita est dicendum, quia eiusmodi lex civilis iusta erat ob publicum bonum, videlicet ad puniendum militum ignauiam, ad accendendos eorum animos contra hostes in pugna, ne se paterentur facile vinci ab hostibus in bello, & spoliari armis, vel vestibus.

Pari ratione iusta potest esse lex, vt instrumenta bellica, & alia mobilia bona ad bellum apta, fiant hostium in bello capientium, adeo, vt etiam si recuperentur ab alijs pretio, vel armis, non debeant restitui Domino l. Postliminij, quia eiusmodi lex Republicæ cõducere videtur, vt quisquis pro viribus conetur talia bona ab hostibus recuperare, ne arma hostes habeant ad oppugnandum nos, & nocendum nobis, quoquo modo.

De Impensis, quas restituere debet malæ, aut bonæ fidei possessor.

CAVTV.

ANIMADVERTENDVM est, in re aliena, quam quis possidet, ita considerari posse præter ipsum rei corpus. Nam possessor rei alienæ, aut facit impensas in ea re, aut percipit fructus, aut iurum acquirit, aut damno domum afficit.

Hactenus dixi de fructibus restituendis à possessore rei alienæ: nunc de impensis dicendum mihi est.

Primo queritur, Quid impensarum nomine leges, & iura intelligant? Respondeo, impensarum nomine intelligi omnes iumptus, quos facit possessor in re aliena, quam possidet. Et impensæ secundum iura sunt triplices: necessariæ, viles, voluptuarias, siue voluntariæ, aut colligitur ex l. Impensæ. ff. de verb. signif. Et l. Impensarum. ff. De impensis. Necessariæ impensæ dicuntur, quæ si factæ non sint, res aut peritura, aut deterior futura sit, puta si quis domum tectæ erigat, si oliueta cuncta restaurauerit, si iumenta pauerit, si in veltudinem feruorum aliquid impenderit: Viles impensæ dicuntur, quæ rem meliorem faciunt, vel deteriorem esse non sinunt, vel si res seruos alienos, aut illas arte aliquam docuerit: si domui piscinam, aut tabernam adiecerit. Voluptuaria impensæ, quæ in speciem duntaxat, & formam, vel ornatus gratia fiunt: immodè etiam fructus augent, vt sunt viridatis, horu, aquæ salientes, inersitationes, picturæ, balnea, vt patet ex legibus supra citatis, Angelus, Siluester, Rosella; Tabienus, Armilla in verb. Impensæ, siue expensæ, Couarruias in Reg. Peccatum par. 2. §. 6. num. 3. Bartolus, Sanchezus, & alij l. In fundo. ff. De rei vendic. Et l. Damnum, C. eod. tit.

Secundo queritur, An possessor malæ fidei possit deducere impensas necessarias? De hac questione Glossa l. In fundo. ff. De rei vendic.

Dicendum est, posse tuta conscientia deducere, & retinere omnes impensas necessarias, quas fecerat gratia quarendotum, cogendorum, & conseruandorum fructuum l. Si à fratre, vel à Domino. §. Fructus. ff. De petit. hered. Et l. Domum, C. De rei vendic. & ratio naturalis præscribere videtur, vt omnes impensas necessarias rei alienæ repetere, & deducere queat.

Si obieciat, oppositum colligi ex l. Ex argento. ff. De condic. furti, ubi aperte dicitur, etiam necessarias impensas in re factas à fure repetendas non esse, & l. C. De infantibus expof. habetur, furem repetere non posse impensas, quas fecit in alendo seruo, quem furripuit. Glossa eo loco respondit, furem non posse repetere, aut retinere impensas necessarias, & de fure loqui legem ex argento, Et l. C. De infantibus expof. Alij vero, (inquit,) malæ fidei possessores possunt repetere tales impensas: quod colligit Gloss. ex prædictis duabus legibus, quæ de fure loquuntur, non de alio malæ fidei possessore.

Ego autem dicendum existimo, aliter repugnantiam legum dissolui, si dicamus; possessorem malæ fidei nec iure actionis, nec iure exceptionis doli in iudicio posse repetere necessarias impensas, & hoc est, quod habetur in l. Ex argento, Et l. C. De infantibus expof. At verò officio iudicis potest eas repetere. Et hoc colligitur ex l. Domum, C. De rei vendic. Et l. Si à patre, vel à Domino, §. Fructus. ff. De petit. hered.

Quidquid sit de foro iudiciali, in quo præfata leges & iura locum habent, in foro conscientiarum nulla est differentia inter furem, & alium quemuis possessorem malæ fidei: generatim enim ratio naturalis id suadere videtur, vt quilibet possessor malæ fidei possit tuta conscientia deducere, & retinere sibi omnes impensas necessarias. Ita M. o. in 4. Di. 25. q. 26. & Couarr. loco citato.

Tertio queritur, An malæ fidei possessor possit deducere, & sibi retinere impensas viles? Respondeo, in foro iudiciali ei repetitiõne eiusmodi impensarum nõ dari, quamuis res sit facta melior, vt colligitur ex l. Domum, C. De rei vendic. Et l. Plane. ff. De petit. hered. Permittitur verò ei vt tollat viles impensas, si eas detrachere queat per abractionem, vel ablationem, vel amotionem absque detrimento conditionis, vel status, in quo res antea erat. l. Domum citata. At verò secundum conscientiam dicendum est, posse impensas viles deducere, & sibi retinere, quoties ex eis res melior reddita est, & proinde maioris æstimationis, & pretij, vt ait Couarruias loco prædicto, & in l. Plane modo allata sub finem; habetur, esse secundum rationem naturalem, vt impensæ viles deducantur: & hoc locum habet, quando res aliena non solum facta est melior, & vtilior possessori, sed etiam vero Domino: nam si possessor solum sibi viliorem fecit rem, gessit quidem vtiliter rem suam, at non Domini.

Quarto queritur, An possessor malæ fidei deducere queat impensas voluptuarias in foro iudiciali? Absolutè nequit eas repetere, Glossa in l. In fundo. ff. De rei vendic. & aperte dicitur in Insti. De rerum diuis. §. Ex diuerso: [qui sciens in aliena re ædificauit, impensas donasse videtur.] Et in l. Viles ad finem. ff. De petit. hered. habetur: [Prædo nõ debuit in aliena re superuacaneas impensas facere, & sibi imputet, si facit.]

Si querat, An possit secundum leges, & iura eas tollere per abractionem, vel ablationem absque detrimento rei? Respondeo in eadem l. Viles ei potestatem dari, hoc est, permitti, vt tollat eas, si potest commode, absque vilo damno, v. g. subripuit quis aurum, & ex eo fecit annulum, cui gemmam affixit, permittitur ei, vt gemmam sibi referat.

Secundum conscientiam dicendum est, posse malæ fidei possessorem deducere impensas voluptuarias, si eas subtrahere queat absque vilo rei alienæ detrimento, quia rei Dominum minime lædit, & solum quod suum est, sumit. Ita Couarruias loco supra citato, & leges civiles solum negant in hac parte repetitiõne huiusmodi impensarum, hoc est, non dederunt actionem, qua possessor malæ fidei repetat in iudicio impensas voluptuarias.

Si roges, An qui subripuit aurum, & ex eo annulum fecit, possit tuta conscientia annulum sibi retinere ob impensas, quas in annulo fecit, siquidem eas absque rei detrimento deducere, aut subtrahere nequit? Respondeo, id tuto facere non posse, nisi tantundem restituat, quantum furripuit: iure enim suo vitur Dominus, si tandandem auri exigat, quantum sublatam est.

Quinto queritur, Quid sit dicendũ de possessore bonæ fidei, quod attinet ad impensas restituendas? Respondeo, etiam in foro iudiciali repetere posse oēs impensas necessarias, vt patet ex l. Si à patre, vel à Domino, §. Fructus. ff. De petit. hered. Ius itidè habet talis possessor repetendi impensas viles. l. Plane. Et l. Viles. ff. De petit. hered. & potest eas petere, vel actione rēditionis, vel exceptione doli, vel officio iudicis: Vt si in aliena re ædificauit, pinxit, scripsit, vel quippiã aliud adiunxit, ius habet exigendi tantundem, quãti æstimatur id quod fecit, vel abradendi, vel amouendi, si id comode fieri queat, absque damno rei. l. In fundo. ff. De rei vendic. Nam si tolli, vel amoueri id nequeat, cogitur Dominus rei soluere